

Date: 17th April-2025

O'QUVCHILARGA DASTURXON, SALFETKA HAMDA SOCHIQLARDAN TO'G 'RI FOYDALANISHNI O'RGATISH

Jumaniyozova Husniya Baxtiyor qizi

Urganch davlar pedagogika instituti

Texnologik ta 'lim 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz dasturxon, sochiqlar haqida malumotlar olamiz hamda ulardan to'g'ri foydalanish to'g'risida o'z bilimlarimizni oshiramiz.

Аннотация: В этой статье мы узнаем о скатертях и полотенцах и расширим наши знания об их правильном использовании

Abstract: In this article, we will learn about tablecloths and towels and increase our knowledge of their proper use.

Kalit s o'zlar: kraxmal, klyonka, to'qli dasturxon, asbestli salfetkalar, microfiber salfetkalar.

Ключевые слова: крахмал, кондитерские изделия, сетчатые скатерти, асбестовые салфетки, салфетки из микрофибры

Keywords: starch, pastry, mesh tablecloths, asbestos wipes, microfiber wipes

Kirish. Dasturxon bizning hayotimizda katta ahamiyatga ega. Xar bir xonadonda dasturxonlarning bir necha turlari va xillari bor. Ularning har biri o'ziga xos maqsadda foydalanish uchun mo'ljallangan.

Asosan ,oppoq, kraxmalli, o'ziga xos yorqin o'rinishdagi dasturxonlar katta yig'inlar uchun mo'ljallangan bo'ladi. Bayramlar uchun esa uncha katta bo'lmagan chiroyli katakli yoki bir xil rangdagi dasturxonni tanlash mumkin. Dasturxonlar turli rang va rasmlil, har xil shakl va sifatli, har xil narxli bo'ladi. Qoidaga muvofiq uy bekalari hayot davomidagi turli hil xolatlar uchun mo'ljallangan har xil dasturxonlarga ega bo'lishadi.

Alohida e'tibor talab qiluvchi tabiiy daraxtdan yasalgan stollar uchun uch qavatli dasturxon ishlatiladi.

Birinchi qatlam- issiqlik o'tkazmaydigan. Masalan : yupqa paxmoq adyol, choyshab yoki oddiy gazeta.

Ikkinchi qatlam- nam o'tkazmaydigan. Masalan: klyonka. T o'qli dasturxonlar uchun rangli klyonka tanlanadi yoki aksincha, dasturxonning rasmi alohida ko'rinishi uchun tanlanadi.

Uchinchi qatlam- dasturxon.

Date: 17th April-2025

Shu tariqa dasturxonni tuzash judayam qulay bo'lib, bunda dasturxon o'z o'zidan surilib ketavermaydi, idishlar qoqilmaydi.

Agar stolingiz eski yoki bayram dasturxonini uchun plastik qoplamadan foydalanmoqchi bo'lsangiz, bunday holatda ham klyonka to'shsh sizga qo'l kelishi aniq. Stolingizda alohida ko'rinish paydo bo'ladi va ohirida stolni yig'ishtirish sizga qiyinchilik tug'dirmaydi

Uzunligi polgacha bo'lgan dasturxonlar burmali bezatilgan, sun'iy gullar, maxsus lentalar bilan ishlov berilgan bo'ladi. Stol atrofida kutilmagan qiziqarli voqealar bo'lishi tabiiy hol. Masalan bayramona ko'rinishdagi dasturxoningizga biror ichimlik to'kilib ketdi yoki bo'lmasa, yig'ishtirish davomida dasturxoningizda yoqimsiz dog'lar paydo bo'lganiga ko'zingiz tushdi. Xafa bo'lishga hojat yo'q, asosiysi bayramingiz chiroyli o'tdi.

Date: 17th April-2025

Bunday sintetik dasturxonlar har xil ko‘rinishda, rang va o‘lchamda tayyor sotiladi. Bu kabi dasturxonni o‘zingiz qo‘l va ozgina fontaziyani ishlatib tiksangiz ham b o‘ladi. Bunda bayram stolingizni ortig‘i bilan o‘lchang. Stolning o‘lchami odatda oila a‘zolari va mehmonlarning o‘rtacha miqdori bilan o‘lchanadi. Dasturxon esa stoldan har tomonlama hech b o‘l maganda 10sm katta b o‘lishi kerak.

Salfetkalar turlari

Qog‘oz — asosan ovqatlanish jarayonida ishlatiladi va lablarni, og‘izni yog ‘ va boshqa oziq-ovqat ifloslantiruvchi moddalardan tozalash uchun xizmat qiladi. Ba‘zi qog‘oz salfetkalar, shuningdek, uy sharoitida yuzalarni chang va ifloslikdan tozalash uchun ishlatiladi.

Mato — turli matolardan (paxta, zig‘ir, sintetik mato va boshqalar). Ular asosan stol o‘rnatish va sirlarni tozalash uchun ishlatiladi. Ovqatlanish stoli uchun mato salfetka, ba‘zan esa bir kolba ichi mato salfetka bilan bezatilgan. Dantelli salfetkalar ushbu toifaga kiradi.

To‘qilmagan — viskoza yoki polimer. Odatda bir martalik, ular maqsadga qarab turli xil kompozitsiyalarning eritmaları bilan singdirilgan muhrlangan qadoqlarda ishlab chiqarilishi mumkin.

Tuksiz — har xil materiallardan tayyorlangan va ularning yuzasidan tuklar olib tashlaydigan maxsus ishlov berilgan hisoblanadi. Ular asosan optik sirlarni tozalash uchun ishlatiladi — linzalar, nometall va shunga o‘xshashlar, shuningdek, turli ekranlar, ayniqsa, suyuq kristalli monitorlar.

Mikrofiber — salfetkalar maxsus kimyoviy tarkibga ega bo‘lgan mikrofiberdan tayyorlanadi. Ushbu salfetkalar tabiiy kapillyarlar suv va ozuqa moddalarini tortib olganidek, sirdan kirni ham tortadi.

Asbestli salfetkalar — ular endi ishlatilmaydi. Ular asbest tolasidan qilingan. Oziq-ovqat uchun ishlatiladi. Yonuvchan emas, bu ularni kalsinlash orqali tozalash uchun ishlatilgan. Tarixdan ma‘lumki, bunday salfetkalar Yaqin Sharq monarxlari sudlarida ishlatilgan. Ushbu turdagi salfetkalarining qimmatligi tufayli oddiy odamlar foydalanish imkoniyatiga ega emas edi.

Qog‘oz salfetka

Sochiqlar qo‘llash sohasi bo‘yicha:

Kosmetik (gigiyenik, intim) — aromatik moddalar bilan oldindan singdirilgan va deodorantlar bilan bir xil maqsadga xizmat qiladi. Ular asosan muhrlangan qadoqlarda saqlanishi kerak.

Salfetkalar — yog‘larning yengil erituvchisiga oldindan namlangan salfetkalar (ko‘pincha izopropil spirti ishlatiladi). Tozalash salfetkalari eshik tutqichlari, klaviaturalar, kompyuter sichqonchalari va shunga o‘xshash narsalarni tozalash uchun ishlatiladi. Muhrlangan qadoqlarda saqlanishi kerak.

Idishlarni yuvish uchun abraziv — sintetik bo‘laklar (neylon, teflon va boshqalar) qalinligi taxminan 5 mm bo‘ladi.

Ushbu turdagi salfetkalar metall, shisha va keramika yuzalariga zarar yetkazmasdan kirni samarali ravishda olib tashlashga imkon beradi. Biroq, ba‘zi turdagi plastmassalar artib olingandan keyin shikastlanishi mumkin.

Qog‘oz sochiqlar deyarli har bir uyda topish mumkin bo‘lgan buyum. Lekin aksariyat uy bekalari matodan tayyorlangan sochiqlarni ishlatishga odatlanishgan, shuning uchun qog‘oz sochiqlar ko‘pincha javonda yotadi.

Muzlatgich ichidagi non nam tortib qolmasligi uchun uni qog‘oz sochiqqa o‘rab qo‘yish kerak.

Xulosa. Odatda ro‘zg‘orda dasturxon, sochiq , salfetkalardan foydalanish oilada qizlar, onalar zimmasiga yuklatiladi. Bunda kundalik, mexmonlar uchun, marosimlar uchun alohida dasturxon, sochiq , salfetkalardan foydalaniladi. Ularni tanlash har bir bekaning o‘zini didiga bog‘liq. Oq yoki ochiq rangdagi dasturxon, sochiq , salfetkalardan foydalanib bo‘lgandan keyin uni tezda maxsus kir yuvish vositalaridan foydalanib yuvib qo‘yish zarur. Aks holda undagi dog‘larning chiqishi qiyin bo‘lib qoladi. Kundalik ishlatiladigan dasturxon, sochiq , salfetkalardan foydalanishda ham ularni ozoda saqlashga harakat qilishimiz kerak. Bu avvalo sog‘limiz uchun katta foyda beradi. Ularni ozoda saqlash qizlarimizni orastalini bildiradi. Dasturxon atrofida o‘tirganda kayfiyatni a‘lo darajada bo‘lishi orastalikka bog‘liq, orastalik esa sog‘ligimiz parvarishidir.

Date: 17th April-2025

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Kuzhanov,I.(2019) “Dasturxon xavfsizligi va t o‘g ‘ri ofydalanish metodikasi” Toshkent Ozbekiston nashryoti
- 2.Yuldashev,M.(2020) “Oziq- ovqat xavfsizligi va sanitariya talablariga rioya etish”Samarqand
- 3.Zokirov,Sh.(2018) “Xavfsizlikni boshqarish tizimi vadasturxonlarda sanitariya-epidimologik nazorat” Buxoro universiteti nashriyoti
- 4.Abdullayeva,G.(2022) “Oziq –ovqat xavfsizligini ta ‘minlashda sochiq turlari”Toshkent.

